

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
ВІЙСЬКОВО-ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра загальновійськових дисциплін**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Начальник кафедри
загальновійськових дисциплін**

полковник

Станіслав КОРОЛЬОВ

« _____ » _____ 20__ р.

**ЛЕКЦІЯ № 2
з навчальної дисципліни
«ОРГАНІЗАЦІЯ ВІЙСЬКОВОГО ЗВ'ЯЗКУ»**

Модуль 1. Основи організації зв'язку в Сухопутних військах Збройних Сил України. Характеристика родів військового зв'язку і способи організації зв'язку

Змістовий модуль 1.2. Основні терміни та визначення понять стосовно військового зв'язку. Радіозв'язок.

Заняття 1.2.1. Основні терміни та визначення понять стосовно військового зв'язку

Тема: Основні терміни та визначення понять стосовно військового зв'язку

Навчальний потік: 5 курс військово-юридичного інституту

Час: 90 хв.

Місце: лекційна аудиторія

Навчальна та виховна мета:

Вивчити:

- поняття видів, родів і засобів військового зв'язку;
- зміст завдань зв'язку;
- принципи організації зв'язку і АУВ.

Виховувати:

- широкий оперативно-тактичний кругозір;
- зацікавленість щодо вивчення навчальної дисципліни.

Навчальні питання і розподілення часу: (слайд 2)

№ з/п	Зміст занять, навчальні питання	Час, хв.
I	Вступна частина	5
II	Основна частина	80
	1. Види, роди і засоби військового зв'язку	30
	2. Завдання зв'язку	20
	3. Принципи організації зв'язку і АУВ	30
III	Заключна частина	5

Навчально-матеріальне забезпечення:

1. Мультимедійний проектор Inphocus;
2. Презентація за темою лекції, підготована за комп'ютерною програмою Microsoft PowerPoint;
3. Схеми за темою лекції.

Навчальна література:

1. Організація військового зв'язку (В.Г. Шолудько, М.Ю. Єсаулов, О.В. Вакуленко, Т.Г. Гурський, М.М. Фомін). Навчальний посібник. – К.: ВІТІ, 2016 р. – 282 с.
2. Організація військового зв'язку. О.О. Лаврут, С.О. Івко, Б.М. Бойчук, С.В. Давіденко, О.М. Манюк. Інтерактивний посібник. – Л: НАСВ, 2016 р. Режим доступу: <http://manyukoleksandr.esy.es/>.
3. Керівництво з радіозв'язку Збройних Сил України. Ч. 1. Організація радіозв'язку. – К. : Військове видавництво, 2006. – 104 с.
4. Керівництво з технічного забезпечення зв'язку та автоматизації управління військами Збройних Сил України (КТЗЗ та АУВ ЗСУ – 2002). – К. : Військове видавництво, 2002. – 134 с.
5. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України. Частина II. Батальйон, рота. – Київ: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2016. — 260 с.

ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДЕННЯ

Дана лекція є лекцією інформаційного типу. Вона повинна починатися з короткого вступу, у якому до аудиторії доводиться тема лекції, її значення у системі підготовки військового фахівця, цільова настанова і план лекції. Також необхідно дати стисло характеристику навчальної літератури, яка рекомендується.

В основній частині лекції, при розгляданні кожного питання, доцільно формулювати проблему, яка розглядається, встановлювати її зв'язок із майбутньою

діяльністю військового фахівця.

Розкриття питань лекції, як і її загального змісту, здійснюється шляхом раціонального поєднання методів індукції і дедукції, прийомів викладання від часткового до загального. Лекція повинна формувати у тих, хто навчається, здатності до абстрактного мислення. Викладення матеріалу повинно супроводжуватися демонстрацією слайдів.

Лекція повинна закінчитися формулюванням стислих висновків з матеріалу, який розглядався, викладенням рекомендацій для самостійної роботи, якщо вони не були дані раніше у ході лекції та відповідями викладача на питання курсантів.

ВСТУП

Одним із найважливіших розділів цієї теорії організації зв'язку є розділ «Основи організації зв'язку», який визначає загальні положення організації зв'язку в бою (діях). В цьому розділі розкриваються поняття: військовий зв'язок і вимоги до нього; види, роди і засоби військового зв'язку; завдання зв'язку; принципи організації зв'язку і АУВ. Без розуміння цих основ неможливо вивчати питання організації та забезпечення зв'язку в підрозділах Сухопутних військ Збройних Сил України.

Тому сьогоднішня лекція присвячена вивченню саме цих питань.

1. Види, роди і засоби військового зв'язку

Військовий зв'язок (згідно Військового стандарту 01.112.001 – 2006) класифікується за видами і родами зв'язку.

Види військового зв'язку

Вид військового зв'язку – зв'язок, який визначається кінцевими засобами електрозв'язку, рухомими та сигнальними засобами зв'язку.

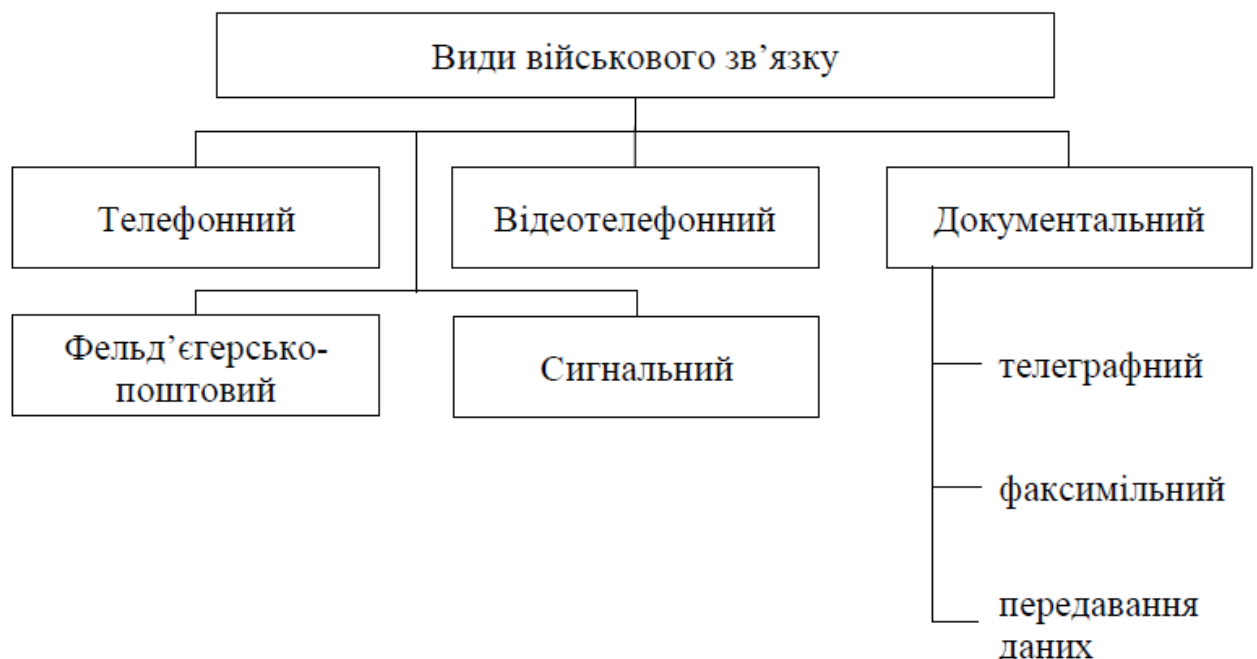

Рис. 1.1. Види військового зв'язку

Видами військового зв'язку є (рис. 1.1):

- телефонний;
- відеотелефонний;
- документальний (який в свою чергу поділяється):
 - телеграфний;
 - факсимільний;
 - передавання даних;
- фельд'єгерсько-поштовий;
- сигнальний.

Телефонний зв'язок – електрозв'язок, що забезпечує обмін мовною інформацією.

Відеотелефонний зв'язок, мультимедійний зв'язок – електрозв'язок, що забезпечує одночасно обмін мовною інформацією та рухомими і нерухомими зображеннями.

Документальний зв'язок – електрозв'язок, що забезпечує обмін документальними повідомленнями.

Телеграфний зв'язок – електрозв'язок, що забезпечує обмін інформацією у вигляді літерних і (або) цифрових повідомлень.

Факсимільний зв'язок – електрозв'язок, що забезпечує обмін інформацією у вигляді графічних матеріалів (рисуноків, таблиць, графіків, карт, фотографій і т. ін.) і текстових повідомлень.

Передавання даних – електрозв'язок, що забезпечує обмін інформацією у формі, придатній для автоматизованої обробки засобами обчислювальної техніки.

Фельд'єгерсько-поштовий зв'язок – зв'язок, що призначений для забезпечення управління військами шляхом доставки рухомими засобами штабам об'єднань, з'єднань, військових частин (кораблів), установам, військовим навчальним закладам, підприємствам та організаціям секретних і поштових відправлень (телеграм), а також для створення постійно діючого поштового і телеграфного зв'язку особового складу Збройних сил України з населенням країни.

Сигнальний зв'язок – зв'язок, що призначений для обміну інформацією у вигляді раніше обумовлених сигналів прапорцями, вогнями, сиренами, піротехнічними та іншими засобами.

Роди військового зв'язку

Рід військового зв'язку – електрозв'язок, який визначається середовищем розповсюдження сигналів електрозв'язку і каналоутворюючими засобами зв'язку.

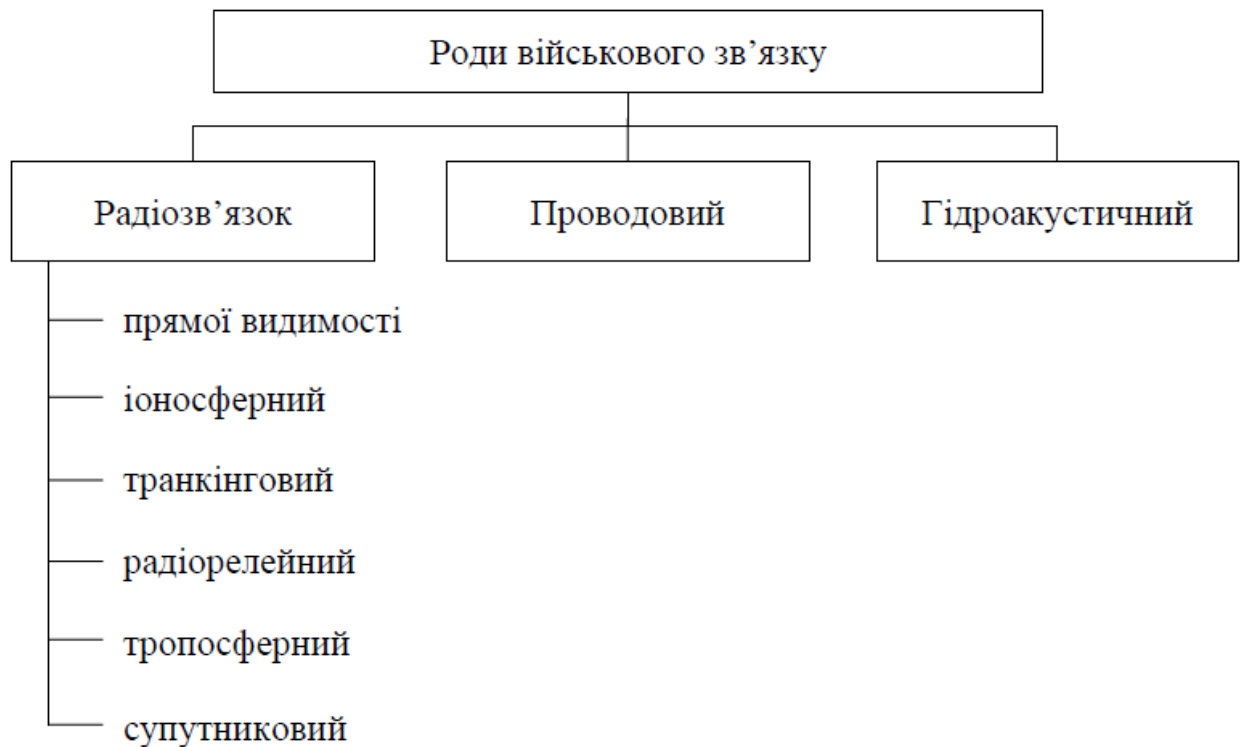

Рис. 1.2. Роди військового зв'язку

До родів військового зв'язку належать (рис. 1.2):

- радіозв'язок:
 - прямої видимості;
 - іоносферний;
 - транкінговий;
 - радіорелейний;
 - тропосферний;
 - супутниковий;
- проводовий зв'язок;
- гідроакустичний зв'язок.

Радіозв'язок – електров'язок, що здійснюється з використанням радіохвиль.

Радіозв'язок прямої видимості – радіозв'язок, що здійснюється в зоні прямої видимості між антенами радіостанцій.

Іоносферний зв'язок – радіозв'язок, що здійснюється між радіостанціями, відбиттям радіохвиль від іоносфери або їх розсіюванням на неоднорідностях іоносфери.

Транкінговий зв'язок – радіозв'язок мобільних абонентів, що здійснюється через базову приймально-передавальну станцію (обмежену кількість базових приймально-передавальних станцій) або безпосередньо між ними, і при якому застосовується автоматичний частотний, часовий, частотно-часовий або кодовий розподіл радіоканалів між абонентами в межах зони радіодоступу.

Радіорелейний зв'язок – радіозв'язок прямої видимості між двома радіорелейними станціями або радіозв'язок, який здійснюється шляхом багатократної ретрансляції радіосигналів ланцюгом радіорелейних станцій.

Тропосферний зв'язок – радіозв'язок, що здійснюється відбиттям та розсіюванням радіохвиль на неоднорідностях тропосфери між станціями, які знаходяться поза межами прямої видимості.

Супутниковий зв'язок – радіозв'язок, що здійснюється між земними станціями за допомогою ретрансляції радіосигналів через супутник-ретранслятор.

Проводовий зв'язок – електрозв'язок, що здійснюється розповсюдженням сигналами електрозв'язку вздовж проводового кабелю з металевими або волоконно-оптичними жилами.

Гідроакустичний зв'язок – зв'язок, що здійснюється шляхом розповсюдження звукових чи ультразвукових хвиль у водному середовищі.

Засоби військового зв'язку

Засоби військового зв'язку – засоби, що призначені для передавання та (або) приймання інформації, доставки секретних та поштових відправлень в системі військового зв'язку і автоматизації.

Роль і значення засобів зв'язку, які використовуються в управлінні військами, визначаються їхніми тактико-технічними даними (ТТД), та змінюються в залежності від характеру бойових дій та обставин, що складаються. Основними є ті засоби, які в даних умовах найбільш повно забезпечують потреби управління військами.

Засоби військового зв'язку поділяються на засоби електрозв'язку, рухомі та сигнальні засоби зв'язку.

Засоби електрозв'язку – технічні пристрої, що призначені для обміну інформацією сигналами електрозв'язку та виконання інших функцій.

За функціональним призначенням засоби електрозв'язку поділяються на каналоутворюючі, комутаційні, кінцеві, спеціальні та допоміжні.

Каналоутворюючий засіб зв'язку – технічний пристрій, що призначений для утворення каналу (каналів) передавання та (або) групових трактів.

За основним функціональним призначенням до каналоутворюючих засобів зв'язку відносяться: радіостанції, радіорелейні і тропосферні станції, станції супутникового зв'язку, станції багатоканального зв'язку, апаратура частотного та часового розподілу каналів передавання, апаратура передавання даних, кабелі зв'язку.

Комутаційний засіб зв'язку – технічний пристрій, призначений для здійснення певних видів та (або) типів комутації.

Примітки:

1. Видами комутації є тривала (кросова) комутація і тимчасова (оперативна) комутація. Тривала комутація здійснюється на тривалий час, а тимчасова комутація – на час передавання (приймання) інформації.

2. Типами оперативної комутації є комутація каналів, комутація пакетів, комутація повідомлень.

3. До комутаційних засобів електрозв'язку відносяться: ручні та автоматичні телефонні станції, концентратори, комутатори, маршрутизатори, блоки комутації різного призначення, спеціальні антенні комутатори та ін.

Кінцевий засіб зв'язку – технічний пристрій, призначений для перетворення повідомлень, що передаються, у сигнали електрозв'язку і повідомлень, що приймаються, у зручну для сприйняття форму.

До кінцевих засобів відносяться: телефонні, телеграфні і факсимільні апарати, апаратура гучномовного зв'язку, відображення та документування інформації, засоби обчислювальної техніки.

Спеціальні засоби зв'язку – технічні пристрої, призначені для виконання спеціальних функцій щодо засекречування інформації, імітозахисту, підвищення її достовірності, забезпечення контролю і безпеки зв'язку та інформації.

Допоміжні засоби зв'язку – технічні пристрої, призначені для оповіщення, регенерації (відновлення) сигналів електрозв'язку в лініях військового зв'язку, спряження, при необхідності, каналів передавання з засобами зв'язку і автоматизації.

Комплекс засобів зв'язку – сукупність організаційно, функціонально і конструктивно взаємопов'язаних засобів електрозв'язку, що призначений для забезпечення обміну інформацією в системі військового зв'язку і автоматизації.

Об'єкти військового зв'язку – комплекс засобів зв'язку, який змонтований у технічних будівлях, спеціальних фортифікаційних спорудах та на транспортних засобах.

Примітки:

1. До об'єктів військового зв'язку відносяться вузли зв'язку і автоматизації пунктів управління, опорні та допоміжні вузли зв'язку, центри зв'язку, вузли (станції) фельд'єгерсько-поштового зв'язку, апаратні (станції) зв'язку та командно-штабні машини.

2. До об'єктів військового зв'язку можуть входити засоби автоматизації.

Апаратна зв'язку, станція зв'язку – комплекс засобів зв'язку, який змонтований у технічних будівлях, спеціальних фортифікаційних спорудах та на транспортних засобах і призначений для організації певного виду (видів) та (або) роду (родів) зв'язку або виконання інших функцій.

За призначенням апаратні і станції зв'язку поділяються на: радіо, радіорелейні, тропосферні, супутникові, фельд'єгерсько-поштового зв'язку, телефонні, телеграфні, засекречування, комплексні, окремі приймальні машини та ін.

Командно-штабна машина (КШМ) – спеціальна машина, обладнана комплексом засобів зв'язку та робочими місцями (автоматизованими робочими місцями) службових осіб для виконання ними завдань з управління військами (силами), як під час руху так і на стоянці.

Споруди військового зв'язку – будівлі, вежі, антенно-щоглові і фідерні пристрої антенних полів стаціонарних радіоцентрів, повітряні, підземні і підводні кабельні лінії зв'язку, ретранслятори і т. ін., що використовуються для забезпечення електрозв'язку.

Рухомі засоби зв'язку – транспортні засоби, що призначені для доставки штабам об'єднань, з'єднань, військових частин (кораблям), установам, військовим навчальним закладам, підприємствам та організаціям секретних і поштових відправлень.

В якості рухомих засобів зв'язку можуть застосовуватися: бронетранспортери, автомобілі, мотоцикли, літаки та вертольоти, поштові вагони, катери та інші транспортні засоби.

Сигнальні засоби зв'язку – світлотехнічні, звукові та візуальні засоби, що призначені для передавання команд та донесень у вигляді раніше обумовлених сигналів.

До сигнальних засобів відносяться: ліхтарі, сирени, прапорці, вогні, піротехнічні та інші засоби.

Управління військами і зброєю в бою без засобів електрозв'язку неможливо, тому що розмах бойових дій може бути таким, що безперервний зв'язок необхідно забезпечувати між пунктами управління, які знаходяться на відстані декількох сотень кілометрів. В цьому випадку велику роль будуть відігравати засоби радіо- і супутникового зв'язку. Вони є найважливішими, а в багатьох випадках єдиними, які можуть забезпечувати стійке управління військами в самій складній ситуації та при знаходженні командирів і штабів на місці та під час руху.

В тактичній ланці управління найбільше застосування знаходять ультракороткохвильові радіозасоби, транкінгові і супутникові засоби, а в оперативно-тактичній і стратегічній ланках – короткохвильові радіозасоби різної потужності і засоби супутникового зв'язку.

Радіорелейні засоби отримали широке використання в усіх ланках управління: в тактичній ланці – малоканалні, в оперативно-тактичній і вище – багатоканальні. Радіорелейні засоби використовуються як для розгортання ліній зв'язку різної протяжності, так і для розгортання польових опорних мереж зв'язку в оперативній та стратегічній ланках управління. Радіорелейні станції широко використовуються також для дистанційного управління радіопередавачами та з іншими цілями.

Засоби тропосферного зв'язку застосовуються для розгортання ліній прямого зв'язку між пунктами управління різних ланок (в оперативній та вище), і розгортання осей і рокад в польовій опорній мережі зв'язку.

Проводові (кабельні) засоби широко використовуються в тих випадках, коли робота випромінюючих засобів обмежується або неможлива: в певні періоди оборонних дій, при перегрупуванні військ, у вихідному положенні для наступу і для забезпечення внутрішнього зв'язку на пунктах управління.

Значення (роль) і застосування кожного із перерахованих засобів зв'язку визначається оперативно-тактичними факторами, а також тактико-технічними даними, фізико-географічними умовами та ін.

Але у всіх випадках засоби зв'язку повинні застосовуватися комплексно, головним засобом зв'язку є той, що в даній ситуації найбільш повно забезпечує потреби управління військами.

2. Завдання зв'язку

В збройній боротьбі особливе місце займає система управління, забезпечення якої покладено на війська зв'язку. Зв'язок і АУВ виконує завдання з обміну інформацією в системах управління військами та зброєю. Зв'язок і АУВ організовується штабами і забезпечується військами зв'язку. Відповідальність за стан зв'язку і АУВ покладається на начальника штабу (НШ). Командири, НШ зобов'язані постійно, за будь-яких умов обстановки, мати зв'язок з вищестоящими і підлеглими командирами, штабами та своїм штабом і використовувати засоби автоматизації для успішного виконання завдань управління військами.

Безпосереднє керівництво і відповідальність за підготовку, організацію та забезпечення зв'язку і АУВ покладається на начальника зв'язку і автоматизації управління військами.

Завдання зв'язку визначаються призначенням системи управління, завданнями які вирішують війська, а також умовами організації та ведення бойових дій.

Згідно з оперативно-тактичними умовами ведення бойових дій, призначенням системи управління, задачами і вимогами, які вирішують війська, перед зв'язком стоять наступні **основні завдання**.

1. Забезпечення обміну інформацією з **вищестоящим** штабом та своєчасний прийом сигналів бойового управління, отримання розпоряджень, команд вищого штабу і передачу доповідей про їх виконання.

Особливе значення має виконання цього завдання в мирний час, щоб попередити несподіваний напад противника і забезпечити нанесення попереджуючих ударів. Зв'язок повинен забезпечити своєчасну передачу сигналів бойової тривоги, керівництво висуненням військ в райони свого призначення, збір даних про противника, з'ясування бойових задач військами при суворому виконанні правил прихованого управління. Це завдання інколи називають *завданням забезпечення передачі (прийому) сигналів центру бойового управління (ЦБУ) та забезпечення зв'язку з вищим штабом*.

2. Забезпечення прийому та передачі інформації під час управління **підлеглими** частинами (підрозділами) та зброєю в різних умовах обстановки.

При управлінні підлеглими військами в бою (операції) командир (командуючий) в будь-який час повинен знати, де знаходяться, що роблять, в чому мають потребу підлеглі йому війська, своєчасно отримувати розвідувальні дані про противника та впливати на хід бойових дій шляхом віддання додаткових розпоряджень та вказівок. Тому зв'язок повинен забезпечувати командирів і штабу, начальникам родів військ, спеціальних військ і служб своєчасне надходження даних про обстановку, що склалася, передачу підлеглим військам наказів, розпоряджень і команд, донесень в старший штаб. Це завдання називають *завданням забезпечення зв'язку командування*.

3. Забезпечення обміну інформацією між **взаємодіючими** з'єднаннями, частинами і підрозділами.

В сучасному бою важливішою умовою досягнення успіху є чітка взаємодія всіх родів військ та сусідів за метою, місцем та часом. Для того, щоб досягнути мети, війська повинні діяти узгоджено, а це можливо тільки при наявності зв'язку між ними.

Це завдання зв'язку іноді називають *завданням забезпечення зв'язку взаємодії*.

4. Забезпечення своєчасної передачі сигналів **оповіщення** та попередження військ про безпосередню загрозу застосування противником зброї ядерного нападу, про повітряну обстановку, радіоактивне, хімічне та біологічне зараження, метеодані, а також сигналів єдиного часу.

В сучасних умовах, внаслідок використання в бою (операції) зброї масового ураження, використання цієї задачі зв'язку має особливе значення. Зв'язок повинен забезпечити передачу сигналів оповіщення про повітряного противника, насамперед, засобам ППО, а також штабам підлеглих військ і отримання від розвідки даних про радіоактивне, хімічне і біологічне забруднення місцевості чи повітря для того, щоб війська, для яких утворюється загроза ураження, мали можливість своєчасно прийняти міри захисту. З цією метою зв'язок устанавлюється не тільки по спеціально організованих, але і по всіх діючих каналах зв'язку.

Сигнали оповіщення передаються негайно тільки тим частинам і підрозділам, яким загрожує небезпека. Це обумовлено тим, що швидкість літаків та ракет великі, час наближення їх малий. Сигнали єдиного часу, метеодані передаються в спеціально устанавлений час для своїх частин і з'єднань (органів управління) військ.

Цю задачу зв'язку називають *задачею забезпечення зв'язку оповіщення*.

5. Забезпечення управління органами бойового, технічного та **тилового** забезпечення бойових дій з'єднань, частин та підрозділів.

Для ведення сучасного бою і операції потрібні велика витрата різних матеріальних засобів, боєприпасів, пального, техніки і спеціального спорядження, продуктів харчування та інше.

Особливо важливе значення має своєчасна доставка ракет, спеціальних снарядів і ракетного палива на бойові позиції. Для необхідного поповнення військ всіма матеріальними, способами евакуації поранених і хворих, евакуації, ремонту техніки і озброєння та інших цілей зв'язок повинен забезпечувати заступникам командира (командуючого) по тилу і по озброєнню управління своїми підлеглими підрозділами, частинами і установами.

6. Забезпечення стійкої роботи каналів зв'язку в інтересах **АСУВ**.

Для передачі даних в автоматизованих системах управління військами використовуються канали систем зв'язку.

Всі перераховані вище загальні задачі зв'язку вирішуються в будь-якому виді бойової діяльності військ, а конкретизуються залежно від бойових задач і умов обстановки, що виконуються частиною (з'єднанням, об'єднанням).

3. Принципи організації зв'язку і АУВ

Організація зв'язку і АУВ повинна відповідати таким принципам:

- єдності системи зв'язку і АУВ для всіх родів військ і служб;
- комплексному застосуванню засобів зв'язку і АУВ на інформаційних напрямках;
- відповідальності старшого штабу за зв'язок і автоматизацію з підлеглими;
- узгодженому застосуванню і тісної взаємодії підрозділів зв'язку і АУВ;

- суворої регламентації організації та забезпечення зв'язку і АУВ взаємодії.

Єдність системи зв'язку і АУВ полягає в узгодженому використанні всіх сил і засобів зв'язку і АУВ під єдиним керівництвом начальника штабу і начальника зв'язку, в створенні для забезпечення управління військами (в тому числі частинами, підрозділами родів військ і служб) загальних вузлів, ліній і станцій зв'язку. Її єдність дозволяє більш раціонально використовувати сили і засоби зв'язку, здійснювати маневр ними на головних інформаційних напрямках.

Комплексне застосування засобів зв'язку і АУВ на інформаційних напрямках передбачає, що при побудові системи зв'язку на напрямках зв'язку планується використання різних засобів зв'язку в залежності від їх тактико-технічних можливостей та умов бойової обстановки.

Відповідальність за зв'язок і АУВ з підлеглими частинами покладається на вищестоящий штаб. Він розробляє всі необхідні дані по зв'язку, виділяє сили і засоби для організації проводового, радіорелейного та фельд'єгерсько-поштового зв'язку. Організація радіозв'язку здійснюється силами і засобами вищестоящего та підлеглих штабів. При цьому передбачається можливість входження в радіомережу на 1-2 інстанції вверх-вниз. **При втраті зв'язку як старший, так і підлеглий штаб повинні прийняти всі заходи для негайного його відновлення.**

Встановлення зв'язку на 1-2 інстанції вверх-вниз досягається в основному по радіо, створенням старшим штабом спеціальних чергових радіомереж, призначенням та знанням особовим складом екіпажів КШМ, МБУ і радіостанцій постійних позивних командувача (командира) і начальника штабу (для бригади – генерального штабу, для батальйону – оперативного командування).

Сили і засоби зв'язку і АУВ при розгортанні і функціонуванні системи зв'язку і АУВ з'єднання (частини) повинні **застосовуватись узгоджено** (за єдиним планом) і **тісно взаємодіяти** за місцем, завданням, що вирішується, і часом розгортання вузлів, ліній зв'язку та встановлення зв'язків. Підрозділи зв'язку взаємодіють з підрозділами (засобами) начальників напрямків зв'язку старшого штабу, з вузлами прив'язки (державної мережі зв'язку, стаціонарними, опорними телекомунікаційними вузлами), з підрозділами (засобами) зв'язку приданих (підтримуючих) частин і підрозділів, прикордонних військ, з вузлами зв'язку штабів служби надзвичайних ситуацій, вузлами урядового зв'язку і військкоматів. Взаємодія здійснюється з питань:

- розташування засобів зв'язку і автоматизації на ВЗ і А ПУ;
- кількості, виду і часу встановлення зв'язку;
- прив'язки та видачі каналів на ВЗ і А ПУ;
- спільних дій по охороні та обороні вузлів і ліній зв'язку, а також ліквідації наслідків застосування противником ЗМУ, ВТЗ.

При забезпеченні зв'язку і автоматизації необхідно враховувати **сувору регламентацію з організації і забезпечення зв'язку і АУВ взаємодії**. Порядок організації цього зв'язку встановлює штаб, який організує взаємодію військ. При відсутності вказівок або втраті зв'язку штаби взаємодіючих з'єднань (частин, підрозділів) зобов'язані негайно прийняти заходи по встановленню зв'язку між собою.

При відсутності розпорядження з організації зв'язку і АУВ взаємодії відповідальність за встановлення та підтримання зв'язку і АУВ покладається:

- за зв'язок по фронту – на правого сусіда;
- за зв'язок від військ, розташованих в тилу, до військ, що знаходяться попереду – на штаб з'єднання (частини), що знаходяться в тилу;
- за зв'язок загальновійськових з'єднань (частин, підрозділів) з з'єднаннями (частинами, підрозділами) родів військ – на штаби з'єднань (частин, підрозділів) родів військ;
- за зв'язок загальновійськових з'єднань (частин, підрозділів) з частинами (підрозділами) спеціальних військ – на штаби загальновійськових з'єднань (частин, підрозділів);
- за зв'язок загальновійськових з'єднань (частин) з з'єднаннями (частинами) інших видів Збройних сил України – на штаби з'єднань (частин) інших видів Збройних сил.

Зв'язок і АУВ взаємодії між з'єднаннями (частинами, підрозділами) по фронту та від тилу до фронту встановлюється:

- по радіо і радіорелейних лініях – засобами кожного;
- по проводових лініях, а також рухомими засобами – засобами правого сусіда і з'єднання (частини, підрозділу), який знаходиться в тилу (в іншому ешелоні, резерві);
- по опорних мережах – з використанням каналів, що виділяються вищестоящим штабом.

Зв'язок і АУВ взаємодії між з'єднаннями (частинами), діючими назустріч один одному, встановлюється таким чином:

- фельд'єгерсько-поштовий – засобами старшого штабу;
- іншими засобами зв'язку – засобами кожного із взаємодіючих штабів.

Зв'язок і АУВ взаємодії загальновійськових з'єднань (частин, підрозділів) з з'єднаннями (частинами, підрозділами) родів військ встановлюється:

- по радіо і радіорелейних лініях засобами кожного;
- по проводових лініях засобами з'єднання (частини) родів військ.

Зв'язок і АУВ взаємодії загальновійськових з'єднань (частин, підрозділів) з підтримуючою авіацією встановлюється через групи бойового управління (авіанавідників), які прибувають на пункт управління з'єднання (частини, підрозділу) зі своїми радіозасобами, а також забезпечується по каналах системи зв'язку з'єднання і об'єднання.

Зв'язок і АУВ взаємодії загальновійськових з'єднань (частин) з аеромобільними частинами встановлюється радіозасобами кожного із взаємодіючих штабів, в польоті – через групи бойового управління авіацією, в вихідному районі для десантування – з використанням каналів опорної мережі зв'язку, які виділяють штаби об'єднань.

Зв'язок і АУВ взаємодії загальновійськових з'єднань (частин) з з'єднаннями (частинами) спеціальних військ встановлюється:

- по радіо та радіорелейних лініях – засобами кожного;
- по проводових лініях – засобами загальновійськових з'єднань (частин).

Зв'язок і АУВ взаємодії загальновійськових (частин) Сухопутних військ і з'єднаннями (частинами) Військово-Морських сил встановлюється:

- по радіорелейних лініях – засобами кожного;

- по радіо – через представників Військово-Морських сил, які прибувають на пункти управління з'єднань (частин) Сухопутних військ зі своїми засобами;
- по провідних лініях – засобами загальновійськових з'єднань (частин).

Зв'язок і АУВ взаємодії загальновійськових з'єднань (частин) Сухопутних військ з **Державною прикордонною службою** та військами служби надзвичайних ситуацій організовується і забезпечується згідно вказівок вищестоящего штабу.

Таким чином, завдання зв'язку різноманітні, а їх зміст постійно змінюється з розвитком військового мистецтва, засобів збройної боротьби. Випускники - офіцери тактичного рівня повинні знати організацію управління підрозділами в різних видах бойових дій і завдання, які вирішуються їх системами управління. На основі цього вони повинні вміти визначати завдання і організовувати військовий зв'язок для їх вирішення.

Успішне виконання цих завдань може бути забезпечено тільки тоді, коли зв'язок буде задовольняти вимогам, які ставить перед ним управління.

ЗАКЛЮЧЕННЯ

На сьогоднішній лекції розглянуті питання основ організації зв'язку в Сухопутних військах Збройних Сил України.

Без знань видів, родів, завдань і принципів організації зв'язку неможливо організувати зв'язок в підрозділах який би відповідав вимогам до нього і забезпечував потреби системи управління.

На цьому лекцію закінчено. Слід сказати, що часу лекції недостатньо для всебічного розглядання її теми. З більшою частиною навчального матеріалу вам належить ознайомитися самостійно.

Завдання на самостійну підготовку – підготуватися до групового заняття 1.

Лекцію розробив
Старший викладач
кафедри загальновійськових дисциплін

Геннадій ЗМІВСЬКИЙ

Лекція обговорена і схвалена
на засіданні кафедри,
протокол № _____
від « _____ » _____ 20__ р.